

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ปัจจุบันนี้ปัญหาการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีมีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นนี้จะอำนวยความสะดวกในการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ ทำให้สามารถกระทำได้ง่ายและเสียค่าใช้จ่ายน้อย โดยจะมีการกระทำผิดเป็นขบวนการทั้งในส่วนของการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ การผลิตแผ่นซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ การนำซีดีหรือดีวีดีละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อจำหน่าย การนำเสนอภาพยนตร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านเคเบิลทีวี ทีวีผ่านดาวเทียม รวมถึงการเผยแพร่ไฟล์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สาธารณะ เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวครอบคลุมไปถึงการละเมิดสิทธิของเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ ในประเภทอื่น ๆ ด้วย เช่น การละเมิดสิทธิในงานดนตรีกรรมซึ่งเป็นงานประกอบภาพยนตร์ หรือการละเมิดสิทธิของนักแสดง หรือการละเมิดกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาประเภทอื่น นอกจากนี้ ลักษณะของการลักลอบบันทึกภาพและเสียงในโรงภาพยนตร์ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการละเมิดลิขสิทธิ์ที่เกิดขึ้นภายในประเทศ พัฒนาไปสู่การเกิดอาชญากรรมข้ามชาติที่มุ่งหวังผลตอบแทนอย่างมหาศาล โดยมีการดำเนินงานร่วมกันในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อกระทำความผิดเป็นขบวนการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสร้างภาพลักษณ์ที่เสียหายต่อประเทศ ทำให้ผลกระทบที่เกิดจากการละเมิดลิขสิทธิ์โดยการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ส่งผลกระทบต่อความสูญเสียต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ ความสูญเสียรายได้จากอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ภาษี ผลกระทบต่อขวัญกำลังใจของบุคลากรในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ผลกระทบด้านวัฒนธรรม เนื่องจากความอ่อนด้อยลงของภาพยนตร์พื้นเมืองต่าง ๆ ตลอดจนผลกระทบต่อความเสียหายและชื่อเสียงของประเทศ ซึ่งอาจนำไปสู่การชะลอหรือยกเลิกการลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ รวมไปถึงอุตสาหกรรมในกลุ่มอื่นที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดลิขสิทธิ์ เช่น อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ เป็นต้น

จากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของงานภาพยนตร์และเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์อื่น ๆ อย่างมาก โดยในต่างประเทศได้กำหนดให้ความผิดในการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เป็นความผิด ซึ่งบางประเทศกำหนดให้เป็นความผิดตามกฎหมายลิขสิทธิ์ แต่บางประเทศกำหนดให้มีกฎหมายสำหรับความผิดในการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ไว้เป็นกฎหมายเฉพาะ เช่น สหรัฐอเมริกามีการออกกฎหมายเฉพาะเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบบันทึกวีดีโอในโรงภาพยนตร์

สำหรับการเอาผิดผู้ลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ตามกฎหมายของประเทศไทยนั้น เดิมสามารถเอาผิดกับผู้ลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ได้อยู่แล้วตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยอยู่ภายใต้บทนิยามศัพท์ ฐานความผิด และบทลงโทษสำหรับการละเมิดลิขสิทธิ์ในการทำซ้ำ เผยแพร่ และจำหน่ายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ แต่เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ก็ได้กำหนดฐานความผิดและบทกำหนดโทษสำหรับการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ไว้โดยเฉพาะ เพื่อให้สามารถดำเนินคดีหรือเอาผิดกับบุคคลผู้กระทำความผิดในการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ได้อย่างจริงจังและเป็นการอุดช่องโหว่ของกฎหมายเดิม เนื่องจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มีช่องโหว่ทางกฎหมายบางประการ เช่น ไม่ได้กำหนดฐานความผิดและบทกำหนดโทษของการกระทำที่มีลักษณะเป็นการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งความผิดอันเนื่องมาจากการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นคดีที่สามารถยอมความได้ โดยต้องมีการร้องทุกข์ กล่าวโทษจากเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ก่อนจึงจะสามารถดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดได้ กรณีนี้จึงทำให้ไม่จับกุมผู้กระทำผิดได้ทันทั่วถึง นอกจากนี้ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ไว้ เช่น การกระทำต่องานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่น โดยกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท ทำให้ผู้กระทำความผิดขอยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ดังกล่าวมาอ้างเพื่อไม่ให้ต้องรับผิดและที่ผ่านมาผู้กระทำความผิดในการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ได้อาศัยข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์โดยแบ่งหน้าที่ในการลักลอบบันทึกภาพยนตร์คนละ 5 - 10 นาที เพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายและยกข้อยกเว้นละเมิดลิขสิทธิ์ (Fair Use) เป็นข้อต่อสู้เพื่อไม่ให้ต้องรับผิดตามกฎหมายลิขสิทธิ์ นอกจากนี้ การลักลอบบันทึกภาพยนตร์มักกระทำโดยเยาวชนที่ได้รับรางวัลให้กระทำความผิด ทำให้ไม่สามารถเอาผิดกับตัวการที่ประสงค์จะละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ของบุคคลอื่นได้อย่างแท้จริง และที่ผ่านมารมทรพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองเจ้าของลิขสิทธิ์มีแนวคิดในการเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับการบันทึกภาพและเสียงในโรงภาพยนตร์เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายและ

เอาผิดแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างจริงจังและครอบคลุมฐานความผิดที่เกี่ยวข้อง จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงเห็นสมควรที่จะต้องศึกษาความหมายและรูปแบบของการให้ความคุ้มครองงานภาพยนตร์จากผู้ที่ทำกรลักลอบบันทึกภาพยนตร์ใน โรงภาพยนตร์ตามความตกลงระหว่างประเทศ ตามกฎหมายของต่างประเทศและกฎหมายของประเทศไทยเพื่อวิเคราะห์ความจำเป็นในการออกกฎหมายป้องกันการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ใน โรงภาพยนตร์ของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ของประเทศไทยได้แก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 เพื่อกำหนดฐานความผิดและบทกำหนดโทษสำหรับการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ใน โรงภาพยนตร์ไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ซึ่งพระราชบัญญัตินี้จะมีผลใช้บังคับในเดือนเมษายน 2558 นี้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาว่าการกำหนดฐานความผิดและบทกำหนดโทษสำหรับการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ใน โรงภาพยนตร์ไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 นั้น จะสามารถแก้ไขปัญหาการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ใน โรงภาพยนตร์ได้หรือไม่ สมควรที่จะบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างเคร่งครัด หรือสมควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ใน โรงภาพยนตร์ได้อย่างแท้จริง ดังนั้น จึงสมควรที่จะต้องศึกษาและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เหมาะสมสำหรับประเทศไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสำคัญของปัญหาการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ ศึกษากรณีการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ใน โรงภาพยนตร์
2. เพื่อศึกษาแนวความคิดและวิวัฒนาการเกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์
3. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ กรณีการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ใน โรงภาพยนตร์
4. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ ในกรณีการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ใน โรงภาพยนตร์
5. เพื่อเสนอแนะมาตรการที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ของประเทศไทย

1.3 สมมุติฐาน

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้ให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ไว้ โดยครอบคลุมถึงการแอบถ่ายในโรงภาพยนตร์แล้ว และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ก็ได้กำหนดฐานความผิดและบทกำหนดโทษสำหรับการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ไว้โดยเฉพาะแล้ว แต่ด้วยเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ได้โดยง่าย และยังคงมีการกระทำความผิดสำหรับการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์อยู่ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาว่าการกำหนดฐานความผิดและบทกำหนดโทษสำหรับการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ไว้โดยเฉพาะ นั้น จะสามารถแก้ไขปัญหาการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ได้หรือไม่ ควรต้องอาศัยการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างเคร่งครัด หรือสมควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนมุ่งศึกษาความหมาย วิวัฒนาการ ความเป็นมาและแนวคิดในการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ ซึ่งศึกษาความตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งได้หยิบยกอนุสัญญากรุงเบิร์น ค.ศ. 1971 (Berne Convention) อนุสัญญาลิขสิทธิ์สากล (UCC) ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPs) สนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ (WCT) สนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธินักแสดงและสิ่งบันทึกเสียง (WPPT) และความตกลงว่าด้วยการต่อต้านการค้าสิ่งปลอมแปลง (ACTA) และศึกษาแนวทางการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และการแก้ปัญหาลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ตามกฎหมายของต่างประเทศ โดยได้หยิบยกกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศญี่ปุ่นมาพิจารณา นอกจากนี้ ได้ศึกษาแนวทางการให้ความคุ้มครองงานภาพยนตร์ตามกฎหมายของประเทศไทย อันได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 และระเบียบสำนักรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2553 โดยวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติ

ลิขสิทธิ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาการลักลอบบันทึกภาพยนตร์
ในโรงภาพยนตร์ให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับประเทศไทย

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

ศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารภาษาไทย
และภาษาต่างประเทศ บทความของนักกฎหมายในวารสารทางกฎหมายและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
บทความจากหนังสือพิมพ์และข้อมูลจากระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อ
นำมาประกอบการศึกษา ตลอดจนศึกษาจากแนวคำพิพากษาของศาลไทยและศาลต่างประเทศ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1. ทำให้ทราบความสำคัญของปัญหาการคุ้มครองลิขสิทธิในงานภาพยนตร์ สำหรับการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์
2. ทำให้ทราบแนวความคิดพื้นฐานและวิวัฒนาการเกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิในงานภาพยนตร์
3. ทำให้ทราบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิในงานภาพยนตร์ กรณีการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์
4. ทำให้ทราบปัญหาและแนวทางการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิในงานภาพยนตร์ในกรณีการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์
5. ทำให้ทราบมาตรการที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิของประเทศไทย